

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obchodní zákoník

Je nejdůležitější právní normou pro podnikatele. Upravuje vztahy mezi podnikateli, ale v některých případech se obracíme k obecnější právní normě, kterou je Občanský zákoník.

Obchodní zákoník: www.zakonycr.cz/ Úplná znění vybraných zákonů/ Obchodní zákoník).

Obchodní zákoník má tři základní části:

- A. **Obecná ustanovení** - zde jsou definovány a podrobně rozvedeny pojmy: definice podnikání a podnikatele, obchodní rejstřík, podnik a obchodní jmění, jednání podnikatele, podnikání zahraničních osob, účetnictví podnikatele, hospodářská soutěž, apod.
- B. **Obchodní společnosti a družstva** – veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, družstvo.
- C. **Obchodní závazkové vztahy** – řeší především uzavírání smluv mezi podnikateli – např. kupní smlouva, smlouva o úvěru, smlouva o běžném účtu, apod.

Ad A) Obecná ustanovení obchodního zákoníku

Podnikání – soustavná činnost provádění samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Podnikatel:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku (obchodní společnost, družstvo...),
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného, než živnostenského oprávnění (např. lékaři, auditori, advokáti,...),
- d) fyzická osoba, která provozuje zemědělskou výrobu – dle zvláštních předpisů.

Podnik je souhrn hmotných statků (budovy, stroje, zásoby materiálu, zásoby hotových výrobků, atd.), nehmotných statků (značka firmy, licence, software, atd.), a osobních složek podnikání (kvalita týmu lidí, kteří v podniku pracují).

Obchodní firma je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.

Obchodní firma fyzické osoby je její jméno a příjmení. Může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání. Např. Karel Záruba, v případě, že je ve městě více podnikatelů stejného jména, je možné připojit dodatek Karel Záruba – truhlář. K odlišení je možné např. i uvedení jiného místa podnikání.

Obchodní firmou právnické osoby je název, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku. Součástí jména právnické osoby je právní forma – např. Arcelor Mittal, a.s., Vítkovice, a.s.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obchodní rejstřík je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje. Pro právnické osoby je zápis do OR povinný, právnická osoba vzniká až zápisem do OR. OR je svým charakterem mnohem významnější, než zápis do živnostenského rejstříku (ten pouze vydává živnostenská oprávnění). V obchodním rejstříku si můžeme například ověřit, zda firma, se kterou chceme uzavřít větší zakázku, plní své sjednané závazky. Obchodní rejstřík je veřejně přítomný na internetu – www.justice.cz (server ministerstva spravedlnosti), nebo www.mfcr.cz (server ministerstva financí). Můžeme se v něm dovědět například jména společníků, výše jejich podílu ve firmě, velikost základního kapitálu, sídlo firmy, obchodní jméno firmy, apod.

Účetnictví podnikatelů – podnikatelé vedou účetnictví v rozsahu stanoveným zákonem o účetnictví (www.zakonycr.cz/ Úplná znění vybraných zákonů/ Zákon o účetnictví):

- podnikatelé zapsaní v obchodním rejstříku a fyzické osoby s obratem vyšším jak 15 miliónů vedou povinně účetnictví (dříve podvojně účetnictví),
- ostatní podnikatelů mohou vést účetnictví dobrovolně, nebo vedou daňovou evidenci podle zákona o dani z příjmu (www.zakonycr.cz/ Úplná znění vybraných zákonů/ Zákon ČNR o daních z příjmů).

Vklad – jako vklad může dát společník do společnosti vše, co se dá penězi ocenit, a dá se to využít pro dané podnikání – např. budovy, stroje, cenné papíry, vynálezy, autorská práva, apod. Pokud vkládá společník do firmy něco jiného než peníze, pak musí mít písemné znalecké ocenění od odborného znalce.

Základní kapitál – je peněžní vyjádření souhrnu peněžních a nepeněžních vkladů jednotlivých společníků.

Hospodářská soutěž – v tržním hospodářství je konkurence hybnou silou, ale jednotliví účastníci jsou povinni dodržovat právně závazná pravidla. Jako zneužití účasti v hospodářské soutěži je považována:

- nekalá soutěž – např. klamavá reklama, klamavé označení zboží a služeb, podplácení, porušení obchodního tajemství ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí, apod.,
- nedobrovolné omezování hospodářské soutěže – zákon o ochraně hospodářské soutěže zakazuje:
 - kartelové dohody o cenách,
 - zneužití monopolního nebo dominantního postavení firem.

Ad B) **Obchodní společnosti a družstva**

Obchodní společnosti jsou právnickými osobami založenými za účelem podnikání. Vznikají spojováním podnikatelů. Obchodní společnosti členíme:

- **osobní:** veřejná obchodní společnost (veř. obch. spol., v.o.s.), komanditní společnost (kom. spol., k. s.)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **kapitálové:** společnost s ručením omezeným (spol s r.o., s.r.o.),
společnost s ručením omezeným (spol s r.o., s.r.o.).

Právnícké společnosti jsou povinny uvádět právní formu společnosti jako součást svého obchodního jména.

Charakteristické rysy osobních a kapitálových společností:

Osobní společnosti

- neomezené solidární ručení společníků za závazky společnosti (společníci ručí za závazky společnosti i svým soukromým majetkem),
- společníci se osobně podílejí na řízení společnosti,
- společníci nemají za zákona předepsaný vklad.

Kapitálové společnosti

- společníci za závazky společnosti neručí, nebo ručí omezeně,
- společníci se nemusí osobně účastnit na řízení společnosti,
- jsou vytvářeny orgány společnosti,
- je povinný minimální základní kapitál.

Obchodní společnosti

Osobní společnosti

Veřejná obchodní společnost – je společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem. Dále platí:

- je založena alespoň dvěma osobami,
- osoby ručí neomezeně a solidárně celým svým majetkem – fyzické osoby ručí i osobním majetkem a majetkem své manželky,
- zisk se dělí mezi společníky rovným dílem, stejně i ztráta,
- společnost řídí všichni společníci,
- pro společníky platí zákaz konkurence v oboru – nesmí mít zároveň jinou firmu se stejným předmětem podnikání.

Komanditní společnost - má dva typy společníků, z nichž alespoň jeden je komplementář a jeden komanditista.

- **Komplementáři** – mají obdobné znaky jako společníci ve společnosti veřejné obchodní – řídí společnost, nemá povinnost vkladu, za závazky společnosti ručí i svým osobním majetkem, mají zákaz konkurence v oboru,
- **Komanditisté** – jsou povinni vložit vklad min. 5 000,- Kč, za závazky společnosti ručí do výše vkladu, nepodílí se na řízení společnosti.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cvičení:

Doplňte v tabulce údaje, které se týkají řízení, ručení a povinného vkladu u osob.
a kapitálových společností:

	Řízení	Ručení	Vklad
Společnosti osobní			
Společnosti kapitálové			

Kapitálové společnosti

Společnost s ručením omezeným

je společnost, jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků a jejíž společníci ručí za závazky společnosti omezeně. Dále platí:

- může být založena jedinou osobou, maximálně však padesáti společníky,
- společníci ručí za závazky společnosti omezeně, a to pouze do výše nesplacených vkladů, zapsaných do obchodního rejstříku,
- hodnota základního kapitálu musí být minimálně 200 000,- Kč,
- hodnota vkladu společníka musí být minimálně 20 000,- Kč,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Orgány společnosti

- **jednatelé** – statutární orgán
jednají jménem společnosti, řídí společnost, zpracovávají roční uzávěrku.
- **valná hromada** – nejvyšší orgán
schvaluje řádnou účetní uzávěrku, na návrh jednatelů rozhoduje o hospodářs. Výsledku,
- **dozorčí rada** – kontrolní orgán
její zřízení není pro s.r.o. povinné.

Akciová společnost

- je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité (nominální) hodnotě,
- může být založena jedinou osobou,
- celkový počet akcionářů není omezen,
- musí být vydány stanovy společnosti.
- akcionáři za závazky společnosti neručí.

Způsoby založení a.s.

- 1) **Bez veřejné nabídky akcií** – vklady zakladatelů se rovnají základnímu kapitálu - min. 2 mil. Kč.
- 2) **S veřejnou nabídkou akcií** – pokud zakladatelé nemají dostatek kapitálu, zveřejní výzvu k upisování akcií. Při upisování je k nahlédnutí návrh stanov společnosti. Základní kapit. musí činit max. 20 mil. Kč.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Orgány společnosti

- ❖ představenstvo – statutární orgán, jedná jménem akciové společnosti, řídí společnost, zpracovávají roční uzávěrku,
- ❖ valná hromada – nejvyšší orgán, schvaluje řádnou účetní uzávěrku, na návrh představenstva rozhoduje o hospod. výsledku,
- ❖ dozorčí rada – kontrolní orgán, kontroluje práci představenstva.

Akciová společnost má základní kapitál rozvržen na akcie o jmenovité (nominální) hodnotě.

například základní kapitál 2 mil. Kč může být složen ze:

- dvou akcií o jmenovité hodnotě 1 mil. Kč, nebo
- 20 akcií o jmenovité hodnotě 100 000,- Kč, nebo
- 2 000 akcií o jmenovité hodnotě 1 000,- Kč, nebo
- 20 000 akcií o jmenovité hodnotě 100,- Kč.

Akcie

je cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře, a to:

1. podílet se na zisku společnosti (výplata dividendy),
2. podílet se na řízení společnosti,
3. podílet se na likvidačním zůstatku společnosti, pokud jde firma do likvidace.

Hodnota akcií

Jmenovitá (nominální) – je uvedena na akciích a její hodnota vyplývá z výše základního kapitálu a z počtu vydaných akcií.

Kurzovní (tržní) – cena, za kterou se akcie kupuje a prodává, je vytvářena na trhu.

Formy akcií

1. listinné - jsou fyzicky vytištěny na papíře a mají řadu ochranných prvků (jako bankovky), aby se nedaly padělat.
2. zaknihované – modernější forma, akcie je zaznamenána v počítači ve Středisku cenných papírů (SCP). Většina akcií v ČR má tuto podobu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Druhy akcií

1. na jméno – u listinné akcie je jméno uvedeno na akcii a převod na nového majitele lze provést zápisem na rubu akcie. Některé akciové společnosti mohou mít omezenou převoditelnost akcií na jméno.
2. na majitele – tyto akcie jsou volně převoditelné na jiného majitele.
3. speciální:
 - a) zaměstnanecké - vydává je akciová společnost pro své zaměstnance.
 - jsou vždy na jméno, stanovy a.s. je mohou spojit s určitými výhodami,
 - lze je převádět pouze mezi zaměstnanci, mohou je vlastnit i důchodci, kteří ve firmě odcházeli do důchodu,
 - odchází-li zaměstnanec z firmy, musí akcie firmě nabídnout ke zpětnému odkupu,
 - jejich funkce je především motivační (zaměstnanec má pocit, že pracuje i pro svůj zisk, protože má nárok na dividendu),
 - jejich emise je omezena procentem v obchodním zákoníku.
 - b) prioritní – majitel má přednostní právo na dividendu
 - jsou zpravidla určeny pro zakladatele společnosti.

Zahájení podnikání

Je dvoustupňové:

1. založení obchodní společnosti

Společnost je založena sepsáním společenské smlouvy, nebo zakladatelské listiny (pokud je 1 zakladatel). U společnosti s ručením omezeným umožňuje a u akciové společnosti nařizuje vydání stanov společnosti, které upravují podrobně vztahy mezi společníky. Založená obchodní společnost ještě nesmí vstupovat do právních vztahů, protože z právního hlediska začne existovat až po zápisu do obchodního rejstříku.

2. vznik obchodní společnosti

Společnost vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ukončení podnikání

Ukončení podnikání je u právnických osob rovněž **dvoustupňové**.

1. **zrušení obchodních společností** – zrušení předchází zániku a může mít několik forem:

a) **bez likvidace** – proběhne tehdy, jestliže k témuž datu stará firma zanikne a vznikne firma nová (sloučením, prodejem, rozdělením, apod.) veškeré závazky a pohledávky firmy přecházejí na firmu novou a původní firma zaniká.

b) **s likvidací** – firma ukončením likvidace přestane existovat. Vstup do likvidace je zapsán v obchodním rejstříku. Jestliže je firma předlužena, je na ni prohlášen konkurs.

2) **zánik obchodní společnosti** – společnost zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

Družstvo

Není obchodní společností, je společenstvím neuzavřeného počtu osob, zakladatelem musí být alespoň 5 fyzických osob. Podmínkou je splacení členského vkladu určeného stanovami družstva, tento vklad je jednotný.

Orgány společnosti:

Nejvyšší orgán – **členská schůze** – schází se nejméně jednou ročně,

Statutární orgán – **představenstvo**.

Kontrolní orgán – **kontrolní komise**.

Družstva mají různorodá zaměření:

- **zemědělská**,
- **výrobní**,
- **bytová**,
- **obchodní**.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cvičení – OBCHODNÍ ZÁKONÍK

1. **Co je podnikání?**
2. **Jaký je rozdíl mezi obchodní firmou fyzické a právnické osoby?**
3. **K čemu nám slouží obchodní rejstřík, má nějakou vypovídací schopnost?**
4. **V čem spočívá omezené ručení u společnosti s ručením omezeným?**
5. **Napište, jak se jmenují statutární a nejvyšší orgán u kapitálových společností:**
6. **Jaký je rozdíl mezi komplementáři a komanditisty?**
7. **Jaké jsou výhody a nevýhody společníků ve společnosti veřejné obchodní?**
8. **Které tři základní části řeší obchodní zákoník?**
9. **V čem spočívají výhody zaměstnaneckých akcií?**
10. **Co patří do povinností statutárních orgánů u kapitálových společnostech.**